

Людмила Гуцало

РЕФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У США НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Система охорони здоров'я в США є однією з найскладніших у світі. Сполучені Штати лідирують за обсягом видатків на медицину, але не за якістю медичних послуг і здоров'я населення.

Окремі аспекти реформування американської системи охорони здоров'я вивчали Л. Манчіканті, І. С. Хельм, Р. М. Беньямін, Дж. А. Гірш [1; 2], О. Машевський і М. Барабой [3], В. Короленко [4], Н. Бортник і Я. Янчак [5] та інші науковці. Проте, зважаючи на комплексність й актуальність проблеми, вона потребує подальшого наукового дослідження.

В системі охорони здоров'я США, попри певні успіхи, завжди існували проблеми, які умовно можна розділити на дві групи. До першої групи можна віднести проблеми, пов'язані з фінансуванням і оплатою медичних послуг: висока вартість медичного обслуговування і неухильне зростання вартості лікарняного лікування. До другої групи входять проблеми недостатньої організації системи забезпечення медичної допомоги населенню. Головною проблемою є відсутність загальнонаціональної системи страхування здоров'я.

Реформа охорони здоров'я була одним із найважливіших пунктів першої передвиборчої кампанії президента Б. Обама у 2008 р. Задум авторів реформи полягав у тому, щоб зробити медичне страхування доступнішим, заборонити страховим компаніям піднімати ціни у зв'язку з погіршенням стану здоров'я клієнта чи відмовляти у страхуванні хронічним хворим та дітям. У цілому, метою цієї реформи було обов'язкове медичне страхування та скорочення величезних витрат американців на охорону здоров'я.

У зверненні Б. Обама до Конгресу вересні 2009 р. він виклав основні цілі програми реформування системи охорони здоров'я: «План, який я оголошую сьогодні ввечері, буде відповідати трьом основним цілям. Це забезпечить безпеку та стабільність тим, хто має медичне страхування. Це забезпечить страхування тим,

хто його немає. Це сповільнить зростання витрат на охорону здоров'я для наших сімей, наших компаній і нашого уряду... Люди повинні мати базове медичне страхування...» [6].

У 2010 р. за ініціативи президента було прийнято Акт про доступне лікування (Affordable Care Act, Patient Protection and Affordable Care Act) [7], або Обамасаре, з низкою поступових нововведень протягом наступних чотирьох років. Згідно цього документу, з 2014 р. усі громадяни США та особи, які мешкали в країні не менше п'яти років, були зобов'язані придбати страховку або ж сплатити штраф, сума якого мала щороку зростати. Усі роботодавці, у яких працювали як мінімум 50 осіб, були зобов'язані під загрозою штрафу надати медичну страховку своїм співробітникам. Обов'язковість страхування не поширювалась на такі категорії: особи, які не могли знайти страховку, вартість якої не перевищувала 8 % від прибутків сім'ї; особи, які були корінними жителями Америки (наприклад, індіанці), або мали певні релігійні причини; якщо особа перебувала у в'язниці або мала низькі прибутки, але не підпадала під критерії державних програм [3, с. 184].

На час безпосереднього запровадження ключових положень Обамасаре у 2010 р., медичного страхування не мали 18% мешканців США віком до 65 років [8, с. 895].

Республіканці відразу почали нещадно критикувати медичну реформу Обама і робили усе можливе, аби її відмінити. Зокрема, кандидат у президенти від республіканців Д. Трамп у ході передвиборчих перегонів 2016 р. пообіцяв анулювати Обамасаре відразу після того, як стане президентом [9]. Проте він не зміг повністю реалізувати цю обіцянку попри періодичні спроби фактично саботувати реформу. У січні 2017 р. президент Трамп підписав указ про реформу охорони здоров'я, що передбачав «зниження регулювання» Обамасаре, а у травні 2017 р. Палата представників проголосувала за часткове скасування Закону про доступне лікування, прийнявши Американський закон про охорону здоров'я (American Health Care Act) [10]. Він скасовував податки та штрафні санкції Обамасаре і універсальні програми закону та допомагав повернути контроль над охороною здоров'я штатам, але в той же час суттєво зменшував кількість охоплених осіб, різко скорочував виплати Medicaid (25–35%). Відповідно до указу від 6 жовтня 2017 р. обмежувалося право жінок на доступ до засобів контрацепції в рамках корпоративних планів медичного страхування. Такою можливістю могли скористатися всі роботодавці, за виключення органів влади. Згідно указу від 12 жовтня 2017 р. компанії, які продавали поліси медичного страхування, отримали змогу пропонувати, а фізичні особи і малий бізнес – купувати короткострокові страховки.

Верховний суд надав окремим штатам право відмовитися від схеми, яка передбачала державне страхування для тих людей, які за критеріями не підпадали під Medicare або Medicaid і не могли дозволити собі приватне страхування. Частина штатів скористалася цим правом. У шести штатах громадяни прямим голосуванням підтримали розширення Medicaid, у той час як законодавчі органи цього не зробили. Таким чином, одна з причин неспроможності Д. Трампа реалізувати свою обіцянку

полягала в тому, що все більше американців почали сприймати доступ до медичних послуг як право, а не як послугу.

Окремі політики використовували Medicaid як інструмент для політичної боротьби. Так, Республіканський політичний діяч з Джорджії запропонував губернатору Браюну Кемпу «вкрасти проблему» у демократів, розширивши Medicaid [11].

У грудні 2018 р. американський суд визнав антиконституційною реформу охорони здоров'я Обама. «Вау, але не дивно, що Obamacare щойно була визнана неконституційною високоповажним суддею в Техасі. Чудова новина для Америки!» – написав Дональд Трамп [12]. Демократи пообіцяли оскаржити це рішення у Верховному суді. 17 червня 2021 р. Верховний суд США підтримав систему медичного страхування Obamacare в рамках Закону про доступ до медичного обслуговування. Президент Джо Байден назвав це рішення суду «великою перемогою для всіх американців» [13].

Зазначимо, що Байден, як демократ, у цілому підтримав АСА і відстоював «громадський варіант», за яким більшість людей могли вибирати державне медичне страхування. Байден висунув пропозицію знизити вартість страхування для працівників, яким роботодавці не забезпечують його, а також для самозайнятих громадян.

Отже, із впровадженням Obamacare у США почалось докорінне переформатування системи надання медичних послуг. Закон про медичне страхування був розроблений з метою заохочення розвитку первинної медичної допомоги, сприяння більшій увазі до якості та профілактики. Звичайно, певна частина американців залишилися незадоволеною медичною реформою. Та все ж за Законом про доступ до медичного обслуговування люди з хронічними захворюваннями і діабетом, отримали право проходити обстеження і лікування безкоштовно. На 2021 р. цією програмою медичного страхування змогли скористатися 31 млн американців.

Джерела і література

1. Manchikanti L., Helm Ii S., Benyamin R. M., Hirsch J. A. Evolution of US Health Care Reform. *Pain Physician*. 2017. No. 20. Pp. 107–110. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28339426/>
2. Manchikanti L., Helm I. S., Benyamin R. M., Hirsch J. A. A Critical Analysis of Obamacare: Affordable Care or Insurance for Many and Coverage for Few? *Pain Physician*. 2017. No 20. Pp. 111–138.
3. Машевський О., Барабой М. Історія становлення системи медичного страхування США та медична реформа Б. Обама. *Американська історія і політика*. 2017. № 3. С. 181–188.
4. Короленко В. В. Реформування системи охорони здоров'я в США: аналіз передумов, сутності реформи та перспектив для дерматологічної допомоги. *Український науково-медичний молодіжний журнал*. 2013. № 4. С. 5–8.

5. Бортник Н. П., Янчак Я. О. Зарубіжний досвід надання медичних послуг у країнах з різними моделями фінансування охорони здоров'я. *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*. 2018. Вип. 19. С. 168–173. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/67>
6. Nelson M. Barack Obama: Domestic Affairs. URL: <https://millercenter.org/president/obama/domestic-affairs>
7. Compilation of Patient Protection and Affordable Care Act. URL: <http://housedocs.house.gov/energycommerce/ppacacon.pdf>
8. Rice T., Unruh L. Y., Rosenau P., Barnes A. J., Saltman R. B. and Ginneken van E. Challenges facing the United States of America in implementing universal coverage. *Bulletin of the World Health Organization*. 2014. Vol. 92 (12). P. 894–902. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4264396/>
9. Diamond J. Donald Trump Releases Health Care Reform Plan. *CNN Politics*. 2016. March 3. URL: <http://edition.cnn.com/2016/03/02/politics/donald-trump-health-care-plan/index.html>
10. American Health Care Act 2017. URL: <https://www.rpc.senate.gov/policy-papers/the-american-health-care-act-of-2017>
11. Obamacare's Slow Victory. *The Economist*. November 3, 2022. URL: <https://www.economist.com/united-states/2022/11/03/obamacares-slow-victory>
12. Donald J. Trump. Twitter. URL: <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/1073763695807877120>
13. Верховний суд США підтримав існування Obamacare. *Букви*. 18 червня 2021. URL: <https://bykvu.com/ua/bukvy/verhovnij-sud-ssha-pidtrimav-isnuvannja-obamacare/>